

Revifa als Estats Units l'hostilitat contra el Japó

Nipofòbia

La polèmica pel·lícula *Rising Sun*, basada en el *best-seller* de Michael Crichton, posa en evidència els sentiments antijaponesos que s'han generat en una bona part de la societat nord-americana en els últims anys

L'escriptor i guionista Michael Crichton, autor també del famós *Jurassic Park*, va tornar a demostrar la seua perspicàcia i intuïció per a trobar temes que creen controvèrsia amb la publicació de *Rising Sun*, un dels llibres més venuts als Estats Units al llarg de 1992.

Les investigacions de dos detectius de la policia de Los Angeles sobre la mort d'una *call-girl* en un gratacel propietat d'una multinacional japonesa especialitzada en alta tecnologia són la base argumental d'aquesta novel·la que adverteix dels perills de la penetració econòmica japonesa dins del sistema productiu nord-americà. A mesura que les investigacions de la parella de detectius avança, es descobreix tota una trama de conspiracions i intrigues financeres que revelen l'agressiva i deslleial estratègia comercial dels japonesos i la passivitat del govern i la indústria nord-americana enfront de l'amenaça nipona.

En la seua novel·la, Michael Crichton empra la figura d'un dels dos detectius, un policia veterà especialitzat en temes asiàtics, per a donar la seua poc afavorida visió del caràcter i els costums dels habitants de l'Imperi del Sol Naixent. L'enigmàtic caràcter japonès, segons l'autor, és una mescla d'autosuficiència, crueltat, racisme, desconfiança, timidesa i manca de sinceritat, imaginació i valor. Crichton reconeix, però, que les virtuts d'aquest poble obsessionat pel treball han propiciat el seu espectacular creixement econòmic. L'austeritat, discreció, tenacitat i esperit metòdic i perfeccionista dels japonesos haurien de ser imitats pels nord-americans per tal d'eixir de la greu crisi econòmica i industrial que pateix la nació més poderosa del planeta.

Paral·lelament al desenvolupament de l'apassionant i complexa intriga policíaca, l'autor aporta xifres i dades reals sobre la progressiva i implacable implantació de les multinacionals japoneses en

sectors claus de l'economia nord-americana com la construcció naval, indústries siderúrgiques i electròniques, maquinària industrial i alta tecnologia informàtica. En un futur pròxim, s'adverteix en un to alarmista, la seguretat nacional podria estar en perill perquè tota la indústria d'armament comença a dependre dels subministraments d'empreses controlades pel Japó.

La política liberal del lliure canvi de l'administració Reagan durant tota la dècada dels vuitanta ha facilitat l'espectacular increment de les inversions japoneses als Estats Units. Washington estava encara més preocupada per l'amenaça de l'expansió del comunisme soviètic en el món que per la presència econòmica del Japó als seus dominis.

En aquesta silenciosa i pacífica conquesta dels Estats Units, segons Crichton, els japonesos han treballat durant dècades invertint en la formació de dirigents i tècnics en les millors universitats als Estats Units mentre que el govern nord-americà negligia l'educació primària i els plans d'investigació tècnica i científica. Actualment, les empreses japoneses subvencionen més de vint-i-cinc càtedres en el prestigiós Institut Tecnològic de Massachussets i han adquirit una dotzena de col·legis universitaris per tal d'assegurar la formació dels seus joves en terres nord-americanes.

En un futur pròxim, les empreses japoneses podrien arribar a controlar finance-rament els mitjans de comunicació i les

Michael Crichton, autor del polèmic *best-seller* *Rising Sun*

indústries d'entreteniment com el cinema i la televisió, als Estats Units. Tindrien així el domini dels subtils mecanismes de la informació i podrien influir decisivament sobre l'opinió pública i sobre els mateixos polítics nord-americans. De fet, en els últims anys, s'han fet amb el control de la Universal i Columbia, dos dels més coneguts, i poderosos estudis de cinema de Hollywood amb ramificacions en tot el sector audiovisual.

En tot cas amb aquesta guerra econòmica el sistema capitalista als Estats Units no perilla perquè els japonesos estan fascinats per tot allò que representa

l'*american way of life* i ho demostren adquirint edificis tan emblemàtics com el Rockefeller Center a Nova York i construint i comprant gratacels, camps de golf i ranxos texans. Amb les seues inversions immobiliàries poden arribar a ser els propietaris dels centres comercials i financers de les grans ciutats nord-americanes.

Crichton adverteix reiteradament al seu llibre que els japonesos no tenen cap escrúpol moral quan fan negocis. La resolució de la intriga criminal està vinculada a una lluita soterrada d'interessos de companyies japoneses rivals d'alta tec-

nologia que no dubten a utilitzar el suborn, la manipulació de preus, el frau fiscal i el xantatge com a estratègies comercials. Segons un lema japonès, "els negocis són la guerra", i aquesta és la premissa que defineix la seua activitat empresarial als Estats Units.

En l'epíleg del seu llibre, Crichton empra un to pròxim al derrotisme per a denunciar l'escassa capacitat de reacció de l'administració i les empreses nord-americanes contra l'avanç industrial del Japó i proposa mantenir una ferma política proteccionista per a frenar-ne les inversions. L'autor cita unes paraules molt il·lustratives d'aquesta situació del mateix Akio Morita, president de la poderosa multinacional Sony: "Si no volen que el Japó ho compre, no ho venguen". El llibre termina advertint: "Els japonesos no són els nostres salvadors. Els japonesos són els nostres competidors. No hem d'oblidar-ho".

UNA ESTRENA POLÈMICA

Pocs mesos després de la publicació del seu llibre, Crichton va establir contacte amb el guionista Michael Backers i el director Philip Kauffman per a escriure l'adaptació cinematogràfica del *best-seller*. Kauffman va posar com a condició per a dirigir el film que les crítiques contra el Japó havien de suavitzar-se per por de les acusacions de xenofòbia i d'un possible boicot dels influents grups de pressió nipons als Estats Units.

Dos dels principals estudis de cinema controlats pels japonesos, Columbia (propietat de la Sony) i Universal (adquirida pel *holding* Matsushita), ni tan sols van lluitar per la compra dels drets del polèmic llibre, que finalment van ser venuts per un milió de dòlars a la Twentieth Century Fox, el propietari de la qual és el magnat australià de la comunicació Rupert Murdoch.

Els actors escollits per a protagonitzar el film foren el veterà Sean Connery i l'actor de color Wesley Snipes. L'elecció de Snipes no és certament fortuïta. Els productors volien compensar la càrrega de racisme i xenofòbia del film contractant un actor que pertany a una de les principals minories ètniques dels Estats Units. D'altra banda, la novel·la de Crichton insisteix sobre l'odi racista dels japonesos contra els negres. La relació dels afro-americans amb les minories d'origen asiàtic tampoc són bones. Durant els disturbis de Los Angeles pel cas de l'apallissament de Rodney King, una

bona part dels actes de vandalisme van tenir com a objectiu les tendes dels pròxims immigrants coreans i del sud-est asiàtic que dominen el petit comerç de les zones perifèriques de la ciutat.

El productor van tenir problemes per a trobar el protagonista oriental de la pel·lícula i finalment van recórrer al poc conegut actor nord-americà d'origen japonès Cary Hiroyuki Tagawa, que també va exigir canvis en el guió original per tal de donar una visió menys bel·ligerant i agressiva sobre el Japó.

L'estrena del film als Estats Units, el passat mes de juliol, va generar actes de protesta i manifestacions davant els cinemes on es projectava el film per part de la comunitat asiàtica. Diverses associacions ciutadanes d'americans d'origen asiàtic han acusat Crichton de racista perquè consideren que *Rising Sun* exagera perillosament la influència que exerceixen les corporacions japoneses sobre les institucions americanes. En un article publicat recentment en *Los Angeles Times*, Guy Aoki i Philip Chung, dos membres destacats del col·lectiu Media Action Network for Asian Americans (MANAA) declaraven: "Coincidint amb el 50 aniversari del bombardeig de Pearl Harbour es va produir un increment en els crims provocats per l'odi racial contra ciutadans asiàtics. Creiem que una pel·lícula com *Rising Sun* pot fomentar el sentiment antiasiàtic als Estats Units". La MANAA ha tractat inútilment que la Twentieth Century Fox insertara en els crèdits finals un missatge emfasitzant que les inversions del Japó als Estats Units no són més importants que les d'altres països com Holanda, Alemanya o Anglaterra, i mostrant la seua oposició a l'increment d'accions violentes contra la població de descendència asiàtica.

IACocca CONTRA L'IMPERI DEL MAL

Moltes de les teories econòmiques exposades al *best-seller* de Crichton han estat els principals arguments usats pel president de la Chrysler Corporation, Lee Iacocca, en la seua croada particular contra els japonesos. Aquest brillant empre-

Lee Iacocca, president de la Chrysler, ha estat el primer a denunciar públicament l'amenaça japonesa.

claracions no dissimula els seus virulents sentiments antiasiàtics. En una llarga entrevista a la revista *Playboy* el gener de 1991, afirmava: "Els japonesos són agressius. Quan són atacats comercialment, ells es defensen. És una guerra. Si som massa sensibles i respectuosos amb ells, els Estats Units tindran un greu problema. Sóc un americà valent i enèrgic. Em defense". Iacocca ha fet de la guerra comercial amb Japó una qüestió de patriotisme i sosté que és una prioritat nacional enfrontar-se a l'amenaça nipona. Fa un parell d'anys, el president de la Chrysler va mantenir una agra polèmica, plena de desqualificacions personals i acusacions de racisme, amb Akio Morita, president de la Sony, i Shintaro Ishihara, un dels polítics més importants del Japó, sobre les deslleials estratègies empresarials japoneses i la manca de reciprocitat en les relacions comercials entre els dos països. Malgrat la seua argumentació agressiva plena de prejudicis racials i de patriotisme ferit, el president de la Chrysler té part de raó quan assenyala que la política de portes obertes a les inversions estrangeres de l'administració Reagan ha tingut com a resposta un ferm proteccionisme a les inversions i exportacions nord-americanes per part del Japó. Per Iacocca és fonamental que les principals entitats bancàries del seu país no passen a ser controlades per les

sari d'origen italià i una de les figures fonamentals en la història de la indústria automobilística nord-americana va protagonitzar personalment a principis dels noranta un polèmic i agressiu anunci de televisió en el qual afirmava que els automòbils Chrysler eren millor que els japonesos, Toyota i Honda perquè eren nord-americans. Iacocca s'ha convertit en un dels principals opositors a les inversions nipones i en totes les seues de-

poderoses corporacions bancàries nipones perquè així podrien arribar a tenir el domini absolut de l'economia nord-americana.

Alguns analistes econòmics pensen que aquest procés de penetració econòmica i industrial és irreversible i que l'actual administració Clinton té un escàs marge d'actuació enmig de la greu crisi financera i industrial que afecta els Estats Units. Els vincles de dependència econòmica són difícilment superables segons els més pessimistes i en un futur pròxim el Japó controlarà tots els sectors neuràlgics del sistema productiu nord-americà. Els Estats Units continuaran sent la nació més poderosa del món, però les corporacions japoneses seran els seus propietaris.

Sean Connery, protagonista de *Rising Sun*.

ARXIU

Lluc Soler